

Raadsbrief ter informatie

Postadres:
Gemeente Almelo
Postbus 5100
7600 GC Almelo

Aan de raad van de gemeente Almelo

Doorkiesnummer

Behandeld door
M Snijders

Datum
23 juni 2020

Onderwerp
Plan van aanpak omgevingsplan

Geachte raadsleden,

Hierbij informeren wij u over ons plan van aanpak omgevingsplan, als onderdeel van het in 2019 door u vastgestelde ambitiedocument over de invoering van de Omgevingswet en het programma Omgevingswet. Dit plan van aanpak bevat de aanpak voor het voorbereiden en opstellen van het omgevingsplan. Het omgevingsplan bevat alle gemeentelijke regels over de fysieke leefomgeving. Nu hebben we nog meerdere bestemmingsplannen voor ons grondgebied. Onder de Omgevingswet moet iedere gemeente één omgevingsplan voor haar hele grondgebied vaststellen. Via deze raadsbrief informeren wij u over de voorgestelde stappen.

Overgangsfase omgevingsplan 2022 – 2029

Op 1 januari 2022 treedt de Omgevingswet in werking. Vanaf dat moment beschikken we over een tijdelijk omgevingsplan. Dit tijdelijk omgevingsplan ontstaat van rechtswege. In de periode van de inwerkingtreding van de wet in 2022 tot 2029 moeten we het tijdelijk omgevingsplan omzetten in het omgevingsplan nieuwe stijl: een omgevingsplan dat voldoet aan alle regels van de Omgevingswet. Deze periode noemen we de overgangsfase. In Almelo streven we naar een definitief omgevingsplan in 2026. Op die manier blijft de overgangstermijn beperkt. Tijdens deze overgangperiode werken we als gemeente zowel met het huidige als het nieuwe systeem. Om de overgang van het tijdelijke omgevingsplan naar het definitieve omgevingsplan goed en efficiënt in te richten, is een procesaanpak vereist. Hiervoor hebben wij een plan van aanpak vastgesteld.

Omgevingsplan

Het omgevingsplan vervangt op termijn alle bestemmingsplannen, beheersverordeningen en verordeningen met een fysieke component. Waar het bestemmingsplan alleen regels bevat over een goede ruimtelijke ordening, kent het omgevingsplan die begrenzing niet. Naast planologische aspecten omvat het omgevingsplan alle thema's die gaan over de fysieke leefomgeving: van milieu en gezondheid tot het tegengaan van klimaatverandering maar bijvoorbeeld ook duurzaamheid, welstandseisen of veiligheidsvoorschriften. Verder bevat het omgevingsplan straks ook onderwerpen die nu nog in gemeentelijke verordeningen worden geregeld, zoals bijvoorbeeld regels over kappen.

Stappen

De Omgevingswet biedt meer ruimte voor maatwerk dan de Wet ruimtelijke ordening. Dat betekent dat de gemeente relatief veel vrijheid heeft in de manier waarop we het omgevingsplan structureren. Ook hebben we meer ruimte om beleidsinhoudelijke keuzes te maken. Het plan van aanpak bevat tien stappen om te komen tot een omgevingsplan. De tien stappen lichten we hieronder toe.

1. Beperkte actualisatie

In 2019 is gestart met de controle van onze bestemmingsplannen. Wij hebben in principe de basis voor de ruimtelijke plannen op orde. Alle plannen zijn gepubliceerd en het merendeel van de plannen is digitaal beschikbaar. Gelet op de beperkte beschikbare tijd, tot 2022, is het niet mogelijk om alle 17 pdf.- plannen ouder dan 10 jaar te actualiseren. Daarom is beoordeeld welke bestemmingsplannen nog geactualiseerd moeten worden. Uit inventarisatie blijkt dat behoefte is aan een actualisatie van de volgende plannen (in volgorde van prioriteit en beschikbare tijd): De Riet (start) Bornerbroek, Aadorp en Almelo Noord Oost.

2. Inventarisatie beleid en verordeningen met fysieke componenten

In het omgevingsplan worden regels voor de fysieke leefomgeving opgenomen. Dat betekent dat ook delen van gemeentelijke verordeningen in het omgevingsplan worden opgenomen. We hebben onze verordeningen geïnventariseerd maar nog niet inhoudelijk beoordeeld, dat gebeurt stapsgewijs.

De verordeningen worden stapsgewijs via zogenaamde staalkaarten overgenomen in het omgevingsplan. Op deze wijze worden de verordeningen bewust beoordeeld.

3. Bruidsschat: rijksregels naar gemeenten

Onder de Omgevingswet verhuist een aantal regels van het Rijk naar gemeenten. Gemeenten krijgen de tijd zelf een afweging te maken hoe ze deze onderwerpen willen regelen: overnemen, veranderen of laten vervallen. Zouden we de bruidsschat afschaffen, dan zijn we op onderdelen zonder regels. Bijvoorbeeld bij regels over verlichting van sportvelden. In dat geval moeten ad hoc regels gesteld worden. Omdat dit ongewenst is en onprettig voor inwoners stellen we voor de bruidsschat te omarmen en kiezen we voor een stapsgewijze aanpassing. Op die manier kunnen we bewuste keuzes maken over hoe we de regels willen toepassen. Uiteraard leggen we essentiële keuzes en keuzes die afwijken van de huidige werkwijze of beleid ter besluitvorming aan de gemeenteraad voor.

4. Staalkaarten opstellen

Staalkaarten zijn beknopte datasets om een omgevingsplan te maken. Ze bevatten functies die aan verschillende locaties toegekend kunnen worden met bijbehorende regels. Door het opstellen van deze datasets wordt een bibliotheek gebouwd vergelijkbaar met de digitale bibliotheek van het bestemmingsplan. De staalkaarten dragen bij aan gedragen omgevingsplanregels, waarbij:

- De bruidsschat wordt beoordeeld en omgezet naar Almelose mogelijkheden;
- Verordeningen en beleid met een fysiek component worden beoordeeld en overgezet;
- Keuzes worden gemaakt over vergunningplicht/ meldingsplicht
- Inpassen van beleid

In sommige gevallen zullen keuzes gevolgen hebben voor bestaand beleid of de uitvoering daarvan. Wanneer daar sprake van is, leggen we de uitkomsten ter besluitvorming voor.

5. Bepalen structuur omgevingsplan

Het opstellen van één integrale verordening voor het gehele grondgebied is nieuw. Deze verordening vraagt om een duidelijke opzet. Almelo hanteert het door de VNG opgestelde casco als structuur voor de juridische regels in het omgevingsplan. Dit casco dient voor ons als basis waarbij we de structuur verder zullen verfijnen met specifieke regels en opgaven voor Almelo.

6. Stapsgewijs invoeren omgevingsplan

Het omzetten van het tijdelijke omgevingsplan naar het definitieve omgevingsplan is praktisch gezien stapsgewijs het best hanteerbaar. Hierdoor kunnen we bewuste keuzes maken over wat we (nog) willen regelen en wat niet en waarvoor we nog nieuw beleid nodig hebben.

7. Participatie

Onderdeel van de Omgevingswet is participatie. Hierbij is het belangrijk dat inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties invloed kunnen uitoefenen op het omgevingsplan van de gemeente. Participatie kan ons namelijk helpen om regels eenvoudiger en duidelijk te maken. De wijze waarop geparticipeerd gaat worden over het omgevingsplan is nog niet bepaald. In het najaar volgt een nadere uitwerking.

8. Maken toepasbare regels voor meest voorkomende activiteiten,

Toepasbare regels zijn een vertaling in begrijpelijke en leesbare taal van de juridische regels uit het omgevingsplan. Toepasbare regels zorgen ervoor dat een initiatiefnemer aan de hand van (online) vragen een conclusie krijgt: is het voor deze situatie nodig een vergunning aan te vragen, een melding te doen of geldt er een informatieplicht? Het maken van deze toepasbare regels gebeurt tegelijk met het maken van de juridische regels zoals opgenomen in het omgevingsplan. Voor de toepasbare regels is het Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO) ontwikkeld. De regels worden digitaal in het omgevingsloket weergegeven. Het opstellen van de lokale toepasbare regels is tijdrovend. We starten met de toepasbare regels voor slopen, aanvragen van een bijgebouw en een kapvergunning.

9. Minimale acties

Een aantal voorbereidingen moet de gemeente treffen vóór 1 januari 2022 om te kunnen starten met werken volgens de Omgevingswet. De VNG heeft hiervoor een overzicht gemaakt met 'Minimale acties Omgevingswet'. Voor het omgevingsplan gaat het hierbij vooral om zaken die juridisch nodig zijn en acties die praktisch van aard zijn. Voor de onderdelen welstand en de adviserende rol van de raad komen we ter besluitvorming bij u terug.

a) Adviesrol raad

De gemeenteraad stelt een omgevingsplan vast voor het gemeentelijk grondgebied. Daarmee legt de raad de lokale beleidskaders vast voor de fysieke leefomgeving. Het college van B&W is en blijft bevoegd gezag voor het afgeven van omgevingsvergunningen en toetst aanvragen voor initiatieven en ruimtelijke ontwikkelingen aan het omgevingsplan. Voor een aanvraag om een omgevingsvergunning in strijd met het omgevingsplan is na de inwerkingtreding van de Omgevingswet geen instemming van de gemeenteraad nodig. De gemeenteraad adviseert dan het college van B&W. Over de onderwerpen waarover de raad het college wil adviseren zal besluitvorming moeten plaatsvinden. In een sessie met uw raad willen we inzichtelijk krijgen waarover u als gemeenteraad ons college wilt adviseren (voorzien voor 4^e kwartaal 2020 of 1^e kwartaal 2021).

b) Welstand

Het aspect 'welstand' verandert in de beoordeling van het 'uiterlijk van een bouwwerk'. De regels over de beoordeling van het uiterlijk van een bouwwerk gaan onderdeel uitmaken van het omgevingsplan. Als de Omgevingswet in werking treedt vervallen de taken en bevoegdheden van de huidige welstandscommissie/stadsbouwmeester en de monumentencommissie. De gemeente dient vóór inwerkingtreding van de Omgevingswet een gemeentelijke adviescommissie in te stellen. De gemeentelijke adviescommissie heeft de (minimale) wettelijke taak om advies uit te brengen over vergunningaanvragen met betrekking tot rijksmonumenten. Een breder takenpakket is ook mogelijk, zoals nu de reguliere welstandstoets plaatsvindt. Over de instelling en het takenpakket van de gemeentelijke adviescommissie en de wijze waarop de beoordeling van het uiterlijk van bouwwerken zal plaatsvinden onder de Omgevingswet dienen voor 1 januari 2022 keuzes gemaakt te worden.

10. Pilot omgevingsplan

In een pilot willen we voor een deel van Almelo (deel binnenstad) een omgevingsplan opstellen. In deze pilot komen alle voorgestelde keuzes samen en leren we hoe een omgevingsplan maken. Ook kunnen we in de pilot het Casco voor het omgevingsplan verder uitwerken. Voor het pilotgebied maken we juridische regels, toepasbare regels en bepalen we de werkingsgebieden. Zodra deze zijn uitgewerkt worden de stukken in een oefen DSO (digitaal stelsel) geplaatst. Op die manier kunnen we kijken of het plan werkt. Daarnaast kunnen we dan bij de inwoners van de stad testen of de regels begrijpelijk zijn.

Verschillende stappen in het plan van aanpak vragen om inbreng of een standpunt van de gemeenteraad. Hiervoor zullen we een aantal werksessies met de gemeenteraad inplannen. Op een later moment komen we daar bij u op terug.

Hoogachtend,
Burgemeester en Wethouders van Almelo,
de secretaris, de burgemeester,

F.W. van Ardenne

A.J. Gerritsen